Проект!

НАРЕДБА
за реда и начините за прилагане на методите за определяне на пазарните цени

Глава първа
ОБЩИ ПОЛОЖЕНИЯ

Чл. 1. (1) С тази наредба се уреждат редът и начините за прилагане на методите за определяне на пазарните цени.

(2) Методите за определяне на пазарните цени са:

1. методът на сравнимите неконтролирани цени;
2. методът на препродажбената цена;
3. методът на увеличената стойност;
4. методът на транзакционната нетна печалба;
5. методът на разпределената транзакционна печалба.

(3) Данъчно задължено лице може да използва при условията, предвидени в чл. 14, ал. 8, метод за определяне на пазарните цени, различен от посочените в ал. 2.

Чл. 2. (1) Методите за определяне на пазарните цени по чл. 1, ал. 2 и 3 се прилагат в съответствие с принципа на независимите пазарни отношения.

(2) Принципът на независимите пазарни отношения е спазен, когато цената по сделка между свързани лица не се отличава от цената, която би била договорена в сделка при съпоставими условия, осъществена между независими лица при съпоставими обстоятелства.

(3) За целите на тази наредба:

1. сделка между свързани лица е контролирана сделка;
2. сделка между независими лица е неконтролирана сделка.

Глава втора
ПРИЛАГАНЕ НА ПРИНЦИПА НА НЕЗАВИСИМИТЕ ПАЗАРНИ ОТНОШЕНИЯ

Раздел I
Анализ на трансферните цени. Етапи

Чл. 3. (1) Спазването на принципа на независимите пазарни отношения се оценява въз основа на анализ на трансферните цени, който включва два последователни етапа:

1. точно описание на контролираната сделка според нейната икономическа същност (действителна контролирана сделка);
2. сравнение на условията и икономически значимите обстоятелства на действителната контролирана сделка, така както са точно описани в етапа по т. 1, с тези на една или повече съпоставими неконтролирани сделки (анализ на съпоставимостта).

(2) За целите на анализа на съпоставимостта неконтролирана сделка е съпоставима с контролираната сделка:

1. когато не съществуват различия между сравняваните сделки или между страните по сделките, които биха могли съществено да повлияят на условията, които се оценяват чрез прилагането на избрания метод за определяне на пазарните цени, или

2. когато ефектите от различията по т. 1 могат да се елиминират чрез корекции по чл. 19.

Раздел II
Точно описание на действителната контролирана сделка

Чл. 4. (1) Точното описание на контролираната сделка по чл. 3, ал. 1, т. 1 се осъществява чрез анализ, който включва:

1. общ преглед на дейността на свързаните лица и на групата предприятия като цяло, когато свързаните лица са част от група предприятия, на средата (регулаторна, конкурентна, технологична и др.), в която се осъществява тази дейност, и на факторите, оказващи влияние върху поведението и представянето на различните участници в съответната сфера на стопанска дейност;

2. проучване на ролята на всяко от свързаните лица в общия процес по създаване на стойност и реализиране на икономически ползи с цел идентифициране на търговските и финансовите взаимоотношения помежду им и на конкретните сделки, чрез които се реализират тези взаимоотношения;

3. установяване на всички икономически значими характеристики на контролираната сделка (фактори на съпоставимостта), които включват:

а) договорните условия;

б) функциите, които всяка от страните по сделката изпълнява, като се вземат предвид:

аа) използваните активи и поетите рискове;

бб) начинът, по който функциите са свързани с общия процес по създаване на стойност и реализиране на икономически ползи, и

вв) практиките в съответната сфера на стопанска дейност;

в) характеристиките на прехвърленото имущество или предоставените услуги;

г) икономическите условия и обстоятелства, при които страните по сделката осъществяват своята стопанска дейност;

д) бизнес стратегиите, следвани от страните по сделката.

(2) Икономическата значимост на отделните характеристики на контролираната сделка по ал. 1, т. 3 се оценява въз основа на фактите и обстоятелствата на конкретния случай съобразно степента, в която съответната характеристика би била взета предвид от независими лица в съпоставима неконтролирана сделка.

(3) Икономически значимите характеристики на контролираната сделка се оценяват с оглед на алтернативните възможности, с които всяка от страните по сделката реално разполага.

Чл. 5. (1) Договорните условия по чл. 4, ал. 1, т. 3, буква „а“ включват:

1. всички съществени условия на контролираната сделка, договорени между съответните страни;

2. условията, произтичащи от други договорни правоотношения, включително на свързани със страните по контролираната сделка лица, в случай че такива правоотношения може да повлияят на условията на контролираната сделка.

(2) При анализа по чл. 3, ал. 1, т. 1 се вземат предвид договорните условия на контролираната сделка, установени въз основа на действителното поведение на свързаните лица, когато:

1. липсват писмени доказателства за условията по ал. 1;

2. съдържанието на наличните писмени доказателства относно едно или повече от условията по ал. 1 е непълно, неясно или противоречиво, или

3. едно или повече от условията по ал. 1, така както са обективирани в наличните писмени доказателства, не съответстват на действителното поведение на свързаните лица.

(3) Действителното поведение на свързаните лица се установява посредством функционален анализ по чл. 6 – 8, като се вземат предвид и останалите икономически значими характеристики на контролираната сделка.

Чл. 6. (1) Чрез функционален анализ се установява сходството във функциите на страните по сравняваните сделки, като се вземат предвид използваните активи и поетите рискове.

(2) При функционалния анализ се събира, систематизира и оценява информация за икономическата значимост на функциите, които всяка от страните по сравняваните сделки изпълнява, като се вземат предвид използваните активи и поетите рискове. Икономическата значимост се оценява с оглед на степента, в която съответните функции могат да допринесат за създаването на стойност и реализирането на икономически ползи от всяка от страните по сделката.

(3) Функциите се идентифицират и оценяват въз основа на следните техни характеристики:

1. естество, сложност, честота, обхват и начин на изпълнение на функцията;

2. организационно ниво, на което се изпълнява функцията;

3. взаимозависимост между отделните функции и между лицата, изпълняващи тези функции;

4. използвани ресурси и осигурен капацитет (като присъщи умения или потенциал за осъществяване на определени дейности или постигане на конкретни цели) във връзка с изпълняваната функция;

5. в каква степен и по какъв начин функцията допринася за управлението на икономически значими рискове;

6. в каква степен и по какъв начин функцията допринася за запазване или подобряване на конкурентните позиции и за постигане на стопанските цели както на страните по сделката, така и на групата предприятия, когато страните са част от група предприятия.

(4) За целите на ал. 2 се съобразява и по-широкия кръг от обстоятелства около оценяваната контролирана сделка, свързани с начина, по който свързаните лица осъществяват своята стопанска дейност и реагират на факторите по чл. 4, ал. 1, т. 1. В зависимост от конкретния случай такива обстоятелства може да са:

1. позиция в общата верига на стойността на групата предприятия или в отрасловата верига на стойността;

2. организация на стопанската дейност, включително степен на централизация, степен на вертикална интеграция и други обстоятелства, касаещи характеристиките и разпределението на ресурсите (включително системи, процеси, технологии и персонал) и дейностите, както и съществуващите помежду им функционални и управленски връзки;

3. асортимент от произвеждани и предлагани продукти;

4. готовност за поемане на икономически значими рискове;

5. стопански опит и управленска ефективност;

6. съществуващи правоотношения със свързани и независими лица;

7. мащаб и обхват на стопанската дейност;

8. конкурентни предимства и недостатъци;

9. други характеристики на прилагания бизнес модел;

10. други фактори, влияещи върху рентабилността на стопанската дейност.

Чл. 7. За целите на функционалния анализ се вземат предвид характеристики на използваните активи като начин на придобиване, вид, възраст, полезен живот, местоположение, права върху актива, пазарна стойност, уникалност, оскъдност, прехвърляемост, възпроизводимост, производителност, ефективност и други характеристики, които биха могли да окажат съществено влияние върху:

1. размера и структурата на разходите (вид и относителна стойност на разходите от всеки вид);

2. икономически значимите рискове;

3. потенциала за печалба на осъществяваната стопанска дейност.

Чл. 8. (1) За целите на функционалния анализ се оценяват икономически значимите рискове в сравняваните сделки и се установява тяхното разпределение между страните по тези сделки.

(2) Разпределението на икономически значимите рискове между страните по контролираната сделка се установява въз основа на договорните условия съгласно ал. 3 – 6 и чл. 5.

(3) Приема се, че поемането на икономически значим риск от страна по контролираната сделка, така както е обективирано в наличните писмени доказателства, съответства на действителното поведение на свързаните лица, когато страната, която поема риска, упражнява контрол върху риска и има финансовия капацитет да поеме риска.

(4) Приема се, че съвместното поемане на икономически значим риск от две или повече свързани лица, така както е обективирано в наличните писмени доказателства, съответства на тяхното действително поведение, когато лицата заедно упражняват контрол върху риска и всяко от тях има финансовия капацитет за съвместното поемане на риска.

(5) Когато икономически значим риск се поема по договор от страна, която не упражнява контрол върху риска или няма финансовия капацитет, приема се, че рискът е поет от свързаното лице, което упражнява контрол върху риска и има финансовия капацитет да поеме риска. Ако няколко свързани лица упражняват контрол и имат финансовия капацитет да поемат риска, приема се, че рискът е поет от лицето, което упражнява контрол в най-голяма степен.

(6) Правилото по ал. 5 не се прилага, когато разпределението на икономически значимите рискове между страните по контролираната сделка, така както е обективирано в наличните писмени доказателства, съответства на разпределението на икономически значимите рискове между независими лица в съпоставима неконтролирана сделка и независимите лица изпълняват съпоставими функции по управление на съответните рискове.

(7) При съобразяване на ал. 2 – 6 принципът на независимите пазарни отношения е спазен, когато:

1. всяко свързано лице, което допринася за упражняването на контрол върху икономически значим риск, без да поема този риск, споделя по начин, съответстващ на неговия принос, потенциалните финансови последствия, свързани с риска;

2. свързано лице, което не допринася за упражняването на контрол върху икономически значим риск, не понася непредвидимите финансови последствия от проявлението на този риск.

Чл. 9. (1) Сходството в характеристиките на прехвърленото имущество или предоставените услуги в сравняваните сделки се установява въз основа на характеристики, като например:

1. при материално имущество:

а) физически свойства, качествени и технически характеристики;

б) функционални характеристики;

в) полезен живот;

г) степен на продуктова диференциация, включително в резултат на съпътстващи стоки, услуги и нематериални блага;

д) пазарна наличност и условия на реализация, в т.ч. способи и канали за реализация;

е) предназначение, област и начин на използване;

ж) други характеристики, оказващи влияние върху стойността на оценявания финансов показател;

2. при услуги:

а) вид (логистични, консултантски, обучение, реклама и др.);

б) обхват, равнище, честота и сложност на оказване на услугите;

в) степен на диференциация на услугите, включително в резултат на съпътстващи стоки, услуги и нематериални блага;

г) пазарна наличност и условия на реализация, в т.ч. способи и канали за реализация;

д) предназначение, област и начин на използване;

е) други характеристики, оказващи влияние върху стойността на оценявания финансов показател;

3. при нематериални блага – характеристики, посочени в чл. 50;

4. при заеми и дългови финансови инструменти – характеристики, посочени в чл. 54.

(2) При оценката на съпоставимостта между прехвърленото имущество или предоставените услуги в сравняваните сделки се взема предвид степента, в която дадената характеристика обуславя заменяемост при търсенето или предлагането (в зависимост от перспективата на конкретния пазарен участник) на съответното имущество или услуга.

Чл. 10. Сходството в икономическите условия и обстоятелства при сравняваните сделки се установява въз основа на характеристики, като например:

1. вид на пазара, на който се реализира сделката или на който съответното лице осъществява своята стопанска дейност (пазар на потребителски стоки или услуги, пазар на суровини и материали, пазар на инвестиционни стоки, пазар на енергийни ресурси, кредитен пазар, застрахователен пазар и др.);

2. географско местоположение на пазара;

3. равнище на пазара (пазар на едро или пазар на дребно);

4. обхват и размер (от гледна точка на характеристики и брой на активни и потенциални участници), рентабилност, очакван растеж и други характеристики на състоянието и развитието на пазара;

5. пазарен дял на продукта;

6. специфични за определен географски район фактори, оказващи влияние върху себестойността или разходите за реализация на предлаганите продукти;

7. конкурентна среда;

8. жизнен цикъл на съответния продукт, пазар или отрасъл;

9. икономически цикъл;

10. технологични, природни, социални и други фактори, пораждащи колебания в икономическата активност или резултатите от същата;

11. достъпни технологии;

12. политики, провеждани от органи на местна и централна власт, включително естество и степента на държавно регулиране и намеса в съответния пазар или отрасъл;

13. равнище на инфлация, колебания във валутните курсове и лихвените проценти, както и други макроикономически показатели;

14. време на осъществяване на съответните сделки, включително с оглед на тяхната продължителност;

15. други фактори, оказващи влияние върху стойността на оценявания финансов показател.

Чл. 11. (1) Ефектите от прилагана бизнес стратегия върху условията на контролираната сделка се вземат предвид само когато въз основа на наличните доказателства може да се приеме, че:

1. независимо лице би участвало в съпоставима стратегия при съпоставими обстоятелства за съпоставим период от време;

2. разходите за прилагане на бизнес стратегията се понасят от свързаното лице, което ще получи бъдещите икономически ползи в резултат на реализирането на тази стратегия;

3. съществува обоснована вероятност реализирането на стратегията да доведе до икономически ползи, които отразяват подходяща възвръщаемост на разходите, направени за нейното прилагане;

4. реализирането на стратегията продължава за разумен период от време с оглед на установените търговски практики в конкретната област на нейното приложение и очакваните икономически ефекти; и

5. съществените условия на бизнес стратегията, включително разпределението на съответните разходи и очаквани икономически ползи, са договорени между свързаните лица преди реализирането на стратегията.

(2) За целите на ал. 1 се съобразяват факти и обстоятелства, като например:

1. област на приложение на съответната бизнес стратегия с оглед на конкретен продукт (продуктова група), функция, пазар, отрасъл и др.;

2. засегнати от стратегията лица и структурни единици, както и тяхната роля в разработването, одобряването и реализацията на стратегията;

3. стратегически цели;

4. начини за постигане на стратегическите цели, включително набелязани мерки, както и конкретни действия и ресурси за изпълнение на тези мерки;

5. основни съображения и допускания във връзка с възприетия начин за постигане на съответната стратегическа цел;

6. причини, начин и продължителност на влиянието на всяка мярка върху съответните цени или норми на печалба;

7. икономически значимите рискове, свързани с реализацията на стратегията, и тяхното разпределение между съответните свързани лица.

Чл. 12. (1) За целите на анализа на трансферните цени се вземат предвид икономически значимите характеристики на контролираната сделка, така както са установени съгласно чл. 4 – 11.

(2) Независимо от ал. 1, не се взема предвид контролираната сделка, когато с оглед на перспективите и реалните алтернативни възможности на всяка от страните към момента на сключване на сделката не може да бъде определена цена по сделката, която би била приета от независими лица, действащи по търговски рационален начин при съпоставими обстоятелства.

(3) Преценката по ал. 2 относно наличието на търговска рационалност на контролираната сделка се основава на задълбочен анализ на всички относими факти и обстоятелства, включително на обстоятелствата по чл. 6, ал. 4, без да се вземат предвид данъчните ефекти от сделката.

(4) В случаите по ал. 2 за целите на анализа на трансферните цени възприетата от свързаните лица структура на сделката се заменя с такава структура, която:

1. съответства в най-голяма степен на фактите по действителната контролирана сделка, и

2. постига търговски рационален очакван резултат, който би позволил на страните да определят цена, приемлива за всяка от тях към момента на сключване на сделката.

(5) Алинея 2 не се прилага, когато е налице надеждна информация за съпоставима неконтролирана сделка.

Раздел III
Анализ на съпоставимостта

Чл. 13. Анализът на съпоставимостта по чл. 3, ал. 1, т. 2 се основава на факторите на съпоставимостта, посочени в чл. 4, ал. 1, т. 3, и в зависимост от фактите и обстоятелствата на конкретния случай включва най-малко следните действия:

1. определяне на времевия обхват на анализа;
2. определяне на потенциалните източници на информация за съпоставими неконтролирани сделки;
3. избор на най-подходящ метод за определяне на пазарните цени и, в зависимост от метода – на тествана страна и подходящ финансов показател;
4. установяване на потенциални съпоставими неконтролирани сделки;
5. извършване на корекции с цел повишаване на съпоставимост между сравняваните сделки;
6. интерпретиране на резултатите от анализа и определяне на пазарна цена.

Чл. 14. (1) При анализа на съпоставимостта чрез прилагането на метод за определяне на пазарните цени се оценяват условия на контролираната сделка, изразени чрез подходящ финансов показател.

(2) Условията на контролираната сделка по ал. 1 се оценяват въз основа на този от методите, посочени в чл. 1, ал. 2, който в зависимост от фактите и обстоятелствата на конкретния случай води до най-надеждно определяне на цената, която би била договорена в съпоставима неконтролирана сделка.

(3) При избора на най-подходящ метод за определяне на пазарните цени се вземат предвид следните критерии:

1. особеностите на всеки от методите за определяне на пазарните цени;

2. доколко методът за определяне на пазарните цени е подходящ с оглед на икономически значимите характеристики на контролираната сделка и по-специално на функциите, които всяка от страните по сделката изпълнява, като се вземат предвид използваните активи и поетите рискове;

3. степента на съпоставимост между контролираната и неконтролираната сделка, включително с оглед на надеждността на корекциите по чл. 19;

4. надеждността на наличната информация, необходима за прилагането на съответния метод за определяне на пазарните цени, с оглед на нейната обективност, достоверност, актуалност, точност, пълнота и относимост към икономически значимите характеристики на сравняваните сделки.

(4) При преценката на критериите по ал. 3, когато е от значение, се вземат предвид обосноваността на направените допускания при анализа на съпоставимостта по чл. 3, ал. 1, т. 2, както и чувствителността на резултатите от този анализ към недостатъци на използваната информация и направените допускания.

(5) Когато методът на сравнимите неконтролирани цени по чл. 1, ал. 2, т. 1 и друг от методите по чл. 1, ал. 2, т. 2 – 5 могат да бъдат приложени с еднаква надеждност, се прилага методът на сравнимите неконтролирани цени. Когато метод по чл. 1, ал. 2, т. 1 – 3 (традиционен транзакционен метод) и метод по чл. 1, ал. 2, т. 4 – 5 (метод на транзакционната печалба) могат да бъдат приложени с еднаква надеждност, се прилага традиционен транзакционен метод.

(6) Когато методът на препродажбената цена, методът на увеличената стойност или методът на транзакционната нетна печалба е избран в съответствие с ал. 2 – 5 като най-подходящ метод за определяне на пазарните цени, чрез съответния метод се оценява нормата на печалба на страната по контролираната сделка, за която е налична най-надеждна информация, необходима за прилагането на избрания метод (тестваната страна).

(7) Когато в съответствие с ал. 2 – 5 не може да бъде избран най-подходящ метод за определяне на пазарните цени, е допустимо прилагането на повече от един метод и/или използването на повече от един финансов показател при прилагането на един и същ метод.

(8) Данъчно задължено лице може да използва метод за определяне на пазарните цени, различен от посочените в чл. 1, ал. 2, когато едновременно са изпълнени следните условия:

1. нито един от методите по чл. 1, ал. 2 не е подходящ или приложим с оглед на фактите и обстоятелствата на конкретния случай;

2. прилагането на този друг метод води до по-надеждно определяне на цената, която би била договорена в съпоставима неконтролирана сделка, спрямо прилагането на който и да е от методите по чл. 1, ал. 2;

3. прилагането на този друг метод е в съответствие с установените за съответната сфера на стопанска дейност или вид сделки търговски практики за определяне на цени по сделки с независими лица;

4. изборът и прилагането на този друг метод:

а) са съобразени с икономически значимите характеристики на оценяваната контролирана сделка, така както са идентифицирани и оценени въз основа на правилата на тази наредба;

б) са съобразени с разпоредбите на чл. 15;

в) се основават на надеждна информация и обосновани допускания, които отчитат също така влиянието на измененията в стойностите на използваните основни променливи върху резултата от оценката;

г) са документирани по начин, който позволява тяхната последваща проверка;

5. в случай че прилагането на този друг метод се основава на оценка на настоящата стойност на очакваните икономически ползи от контролираната сделка, анализът обхваща перспективите на всяка от страните по сделката.

(9) Прилагането на метод за определяне на пазарните цени може да бъде допълвано или подпомагано чрез използването на общоприети методи или техники за оценяване, в случай че това би повишило надеждността на анализа на съпоставимостта и са изпълнени условия на ал. 8, когато са приложими.

Чл. 15. (1) Методите за определяне на пазарните цени се прилагат за всяка контролирана сделка поотделно.

(2) Две или повече контролирани сделки, които са икономически тясно свързани, се обединяват и оценяват в тяхната съвкупност, в случай че прилагането на такъв подход води до установяването на по-надежден пазарен резултат.

(3) За целите на ал. 2 се вземат предвид:

1. характерът на търговските и финансовите взаимоотношения между свързаните лица;

2. значимостта на всички допълнителни ефекти от едновременното или последователно осъществяване на сделките (синергични ефекти);

3. доколко обединяването на сделките и прилагането на един метод за определяне на пазарните цени спрямо тяхната съвкупност е подходящо с оглед наличието на надеждна информация за съпоставими неконтролирани сделки и останалите критерии, предвидени в чл. 14, ал. 3;

4. практическите ограничения при оценяването на контролираните сделки поотделно, включително с оглед на невъзможността въз основа на наличната финансова информация да бъде изчислен с достатъчна точност резултатът от всяка сделка;

5. броят, честота и сходството в икономически значимите характеристики на контролираните сделки;

6. точността, с която може да се изчисли стойността на съответната корекция за целите на спогодба за избягване на двойното данъчно облагане или друг международен договор със сходен характер, когато резултатът от контролираните сделки, оценявани в тяхната съвкупност, се приравнява в съответствие с чл. 21, ал. 2 или 3.

(4) Подходът, предвиден в ал. 2, може да е приложим в случаи като:

1. едновременни или последователни доставки на продукти с идентични или сходни характеристики при идентични или сходни условия (например стоки от една и съща продуктова група);

2. предоставяне на взаимосвързани нематериални блага (например предоставяне на права за производство на патентован продукт ведно с производствено ноу-хау, свързано със същия продукт);

3. сделки с допълващи се продукти (например предоставяне на нематериално благо ведно с услуги, квалифициран персонал, ключови компоненти или специализирано оборудване);

4. поредица от взаимосвързани контролирани сделки с участието на различни свързани лица.

(5) Когато контролираната сделка се състои от елементи с различни икономически значими характеристики, съответните елементи се оценяват поотделно, в случай че прилагането на такъв подход води до установяването на по-надежден пазарен резултат.

Чл. 16. (1) Методите за определяне на пазарните цени се прилагат въз основа на информация за неконтролирани сделки, осъществени в периода, в който се осъществява контролираната сделка. Когато не е налична такава информация или наличната информация не е достатъчно надеждна, се използва информация за неконтролирани сделки, осъществени в друг подходящ предходен период.

(2) За целите на определяне на периода по ал. 1, изречение второ се вземат предвид:

1. икономически значимите характеристики на сравняваните сделки и по-специално продължителността на сделките, динамиката в икономическите условия и обстоятелства и тяхното влияние върху оценявания финансов показател;

2. надеждността на наличната информация, включително с оглед на възможността за извършване на корекции по чл. 19;

3. особеностите на използвания метод за определяне на пазарните цени;

4. приложимостта на разпоредбата на чл. 15, ал. 2.

(3) Методите за определяне на пазарните цени може да се прилагат въз основа на информация за няколко последователни години, обхващаща оценявания и предходни на него периоди, когато:

1. са налице условия и обстоятелства, които оказват съпоставим ефект върху резултатите от сравняваните сделки за съпоставим период от време (например прилагането на дългосрочни бизнес стратегии или изпълнението на дългосрочни договори), или

2. такъв подход води до взаимно компенсиране или разпределяне в по-продължителен период от време на ефектите от фактори с краткосрочно и случайно проявление, чието влияние върху съпоставимостта между сравняваните сделки е съществено и не може да се елиминира чрез корекции по чл. 19.

(4) Независимо от ал. 1 – 3, при анализа на трансферните цени може да се използва информация, отнасяща се до периоди преди осъществяване на оценяваната контролирана сделка, за установяването или изясняването на:

1. причините за понесени продължителни загуби или за съществени колебания в резултатите от контролираната сделка;

2. други специфични фактори, които са повлияли върху резултатите от контролираната сделка;

3. съществени различия между икономически значимите характеристики на сравняваните сделки;

4. недостатъци в информацията за неконтролирани сделки;

5. други обстоятелства, които са от съществено значение за надеждното прилагане на избрания метод за определяне на пазарните цени.

(5) В случаите по ал. 3 претеглената средна аритметична стойност на резултатите от контролираната сделка за избрания брой години се сравнява с претеглената средна аритметична стойност на резултатите от една или повече съпоставими неконтролирани сделки, осъществени в съпоставим период от време.

Чл. 17. (1) Освен когато е предвидено друго в тази наредба, прилагането на метод за определяне на пазарните цени не може да се основава на информация, която:

1. въпреки положени разумни усилия, не би могло да бъде известна на която и да е от страните в оценяваната контролирана сделка или на свързани с тях лица;

2. се отнася до непредвидими към момента на осъществяване на оценяваната контролирана сделка факти и обстоятелства.

(2) Независимо от ал. 1, информация, отнасяща се до периоди след осъществяване на оценяваната контролирана сделка, може да се използва за:

1. установяване или изясняване на поведението на свързаните лица, което е от значение за точното описание на действителната контролирана сделка;

2. оценка на съпоставимостта по отношение на фазата на жизнения цикъл на продуктите, обект на сравняваните сделки.

Чл. 18. (1) Процесът на търсене и избор на съпоставима неконтролирана сделка цели установяване въз основа на достъпна информация на такава неконтролирана сделка, при която, съобразно особеностите на използвания метод за определяне на пазарните цени, е налице най-висока степен на съпоставимост с икономически значимите характеристики на оценяваната контролирана сделка.

(2) Когато процесът, предвиден в ал. 1, не е достатъчно прозрачен, обективен, последователен и подлежащ на последваща проверка и възпроизвеждане, избрана

неконтролирана сделка може да бъде отхвърлена като несъпоставима с оценяваната контролирана сделка.

(3) При преценката по ал. 2 за отхвърляне на избрана неконтролирана сделка се вземат предвид:

1. наличието на надеждна информация и съображенията за избор на източници на информация;

2. достъпността на използваната информация и начинът на нейното получаване;

3. обосноваността на използваните количествени и качествени критерии за търсене и избор на съпоставима неконтролирана сделка;

4. начинът на прилагане на използваните количествени и качествени критерии за търсене и избор на съпоставима неконтролирана сделка;

5. обосноваността на причините за приемането или отхвърлянето на всяка от неконтролираните сделки, идентифицирани като потенциално съпоставими, включително с оглед на корекциите по чл. 19.

(4) Процесът по ал. 1 се осъществява по начин, който не изисква допълнителни разходи и/или усилия, несъразмерни на данъчния ефект на оценяваната контролирана сделка с оглед на:

1. сложността на сделката;

2. икономическата значимост на сделката за дейността на свързаните лица и на групата предприятия като цяло, когато свързаните лица са част от група предприятия, и

3. надеждността на достъпната информация.

Чл. 19. (1) Когато се установят различия, които биха могли съществено да повлияят на условията, които се оценяват чрез прилагането на избрания метод за определяне на пазарните цени, се извършват корекции, ако:

1. ефектът от тези различия може да бъде установен и оценен с достатъчна точност, и

2. корекциите водят до повишаване на надеждността на резултатите от анализа на съпоставимостта.

(2) За целите на ал. 1, с оглед на фактите и обстоятелствата на конкретния случай, се взема предвид степента, в която:

1. различията, поради които се прави корекцията, произтичат от количествено измерими фактори;

2. корекцията се основава на надеждна и достъпна информация за обективни и проверими факти и обстоятелства;

3. сложността на сравняваните сделки позволява надеждно да се оцени ефектът от съответните различия;

4. корекцията е съществена както с оглед на нейния относителен и абсолютен размер, така и с оглед на чувствителността на прилагания метод за определяне на пазарните цени към засегнатите от корекцията икономически значими характеристики на сравняваните сделки;

5. различия в счетоводните политики и практики на страните по сравняваните сделки (например различия в признаването, класификацията, оценяването и отписването на отчетни обекти със сходни характеристики) или други фактори (например допускания във връзка със сегментацията на наличната информация) могат да повлияят на сравнимостта на данните, въз основа на които се изчислява стойността на оценявания финансов показател;

6. корекцията се прави чрез използването на надеждна методология, основаваща се на установени търговски практики, икономически принципи или статистически анализ;

7. една и съща корекция се прави по последователен във времето начин;

8. корекцията е документирана, така че нейната обоснованост и начин на извършване да могат да бъдат проверени.

(3) Приема се, че не са достатъчно съпоставими по смисъла на чл. 3, ал. 2 сделките, при които различията по ал. 1 налагат извършването на множество или съществени корекции, засягащи значими за конкретния случай фактори на съпоставимостта.

Чл. 20. (1) Когато в резултат на процеса на търсене и избор по чл. 18 са установени две или повече съпоставими неконтролирани сделки, стойностите на съответния финансов показател от тези сделки формират редица от пазарни стойности.

(2) Редицата от пазарни стойности по ал. 1 се състои единствено от резултатите от неконтролирани сделки, за които е налична достатъчно надеждна информация, за да се приеме с висока степен на увереност, че изпълняват условията на чл. 3, ал. 2.

(3) Когато въз основа на наличната информация не могат да бъдат установени неконтролирани сделки, отговарящи на условието по ал. 2, при формирането на редицата от пазарни стойности по ал. 1 се изключват всички резултати от неконтролирани сделки, за които може обосновано да се приеме, че в сравнение с останалите неконтролирани сделки:

1. са с по-ниска степен на съпоставимост, или

2. липсва достатъчно надеждна информация.

(4) В случай че след прилагането на ал. 3 в редицата от пазарни стойности остават неконтролирани сделки, чиито различия с оценяваната контролирана сделка не могат да бъдат установени и оценени с достатъчна точност, редицата от пазарни стойности, когато е възможно, се стеснява с цел повишаване на надеждността на анализа чрез прилагане на метода на интерквартилния обхват или на друг подходящ статистически метод.

(5) За целите на ал. 4 се вземат предвид икономически значимите рискове в оценяваната сделка и характеристики на статистическото разпределение на стойностите в редицата, като брой на стойностите, форма на разпределението и разсейване.

(6) Методът на интерквартилния обхват се прилага, като редицата от пазарни стойности се стеснява между 25-ия и 75-ия процентил от резултатите, получени от съпоставимите неконтролирани сделки. Двадесет и петият процентил е най-ниската стойност от коригираната (стеснената) редица от стойности, така че поне 25% от общия брой на получените резултати са под тази стойност. Когато 25% от резултатите е цяло число, 25-ият процентил се изчислява като средноаритметично от най-високата стойност от изключените резултати и следващата по големина стойност. Седемдесет и петият процентил се изчислява аналогично.

Чл. 21. (1) Когато резултатът от контролираната сделка попада в редицата от пазарни стойности по чл. 20, ал. 1, включително след прилагането на чл. 20, ал. 4, се приема, че принципът на независимите пазарни отношения е спазен.

(2) Когато резултатът от контролираната сделка попада извън редицата от пазарни стойности по чл. 20, ал. 1, включително след прилагането на чл. 20, ал. 4, се извършва приравняване на този резултат спрямо точка от редицата, която отразява факти и обстоятелства, съответстващи в най-голяма степен на икономически значимите характеристики на контролираната сделка. Ако такава точка не може да бъде установена, приравняването се извършва спрямо:

1. средната аритметична стойност на стойностите в редицата – в случаите по чл. 20, ал. 2;

2. медианата, когато е приложен методът на интерквартилния обхват по чл. 20, ал. 6;

3. друг подходящ измерител на централна тенденция – в останалите случаи.

(3) В случаите по чл. 16, ал. 5 приравняване на резултатите от контролираната сделка се извършва, когато претеглената средна аритметична стойност на тези резултати попада извън редицата от пазарни стойности, формирана от претеглените средни аритметични стойности на резултатите от съпоставимите неконтролирани сделки в съответствие с чл. 20. Приравняването на резултата от контролираната сделка за която и да е година се извършва по правилата на ал. 2 и се основа на стойностите на резултатите от съпоставимите неконтролирани сделки за съответната съпоставима година. Приравняване на резултата от контролираната сделка за съответната година не се извършва, когато това води до отдалечаване на претеглената средна аритметична стойност на резултатите от контролираната сделка за целия период на анализа от границите на редицата от претеглените средни аритметични стойности на резултатите от съпоставимите неконтролирани сделки.

Глава трета
МЕТОДИ ЗА ОПРЕДЕЛЯНЕ НА ПАЗАРНИТЕ ЦЕНИ

Раздел I
Метод на сравнимите неконтролирани цени

Чл. 22. (1) Методът на сравнимите неконтролирани цени сравнява цената в контролираната сделка с цената в съпоставима неконтролирана сделка.

(2) Надеждността на резултата от прилагането на метода на сравнимите неконтролирани цени се оценява съобразно степента на сходство между сравняваните сделки по отношение на:

1. характеристиките на прехвърленото имущество или предоставените услуги, договорните условия, икономическите условия и обстоятелства, при които се реализират сделките, както и функциите, които всяка от съответните страни изпълнява, като се вземат предвид използваните активи и поетите рискове;

2. други икономически значими характеристики, които съобразно фактите и обстоятелствата на конкретния случай оказват съществено влияние върху цените на прехвърленото имущество или предоставените услуги.

(3) Методът на сравнимите неконтролирани цени може да се прилага въз основа на данни за референтни цени, получени от борсови сделки или такива, публикувани в статистически справочници или други авторитетни издания, съдържащи специализирана ценова информация, но само когато са изпълнени едновременно следните условия:

1. данните се използват редовно в обичайната дейност в съответната сфера на стопанска дейност за договаряне на цени по сделки с независими лица;

2. данните се използват за определяне на цена в контролираната сделка по същия начин, по който се използват за договаряне на цени по сделки с независими лица;

3. по отношение на контролираната сделка са извършени корекции по чл. 19 с цел елиминиране на ефектите от различията в качеството и количеството на продукта, договорните условия, транспортните разходи, пазарните условия, поетите рискове и други фактори, които биха били взети предвид в сделка между независими лица;

4. страните по контролираната сделка или свързани с тях лица не могат да окажат съществено влияние върху формирането на референтните цени;

5. данните не са повлияни от извънредни или необичайни пазарни условия.

Раздел II
Метод на препродажбената цена

Чл. 23. (1) Методът на препродажбената цена сравнява нормите на брутна печалба, реализирани в контролираната и в съпоставима неконтролирана сделка в резултат на препродажба на продукт.

(2) При този метод пазарната цена в контролираната сделка се получава, като цената при препродажбата към независимо лице на продукт, закупен в контролираната сделка, се намали с брутната печалба на тестваната страна.

(3) Брутната печалба по ал. 2 се изчислява като произведение от цената при препродажбата към независимото лице и съпоставима норма на брутна печалба.

(4) Съпоставима норма на брутна печалба е съотношението между:

1. брутната печалба, реализирана в съпоставима неконтролирана сделка от препродажбата на продукт, закупен в неконтролирана сделка, и

2. цената при препродажбата на същия продукт.

Чл. 24. (1) Надеждността на резултата от прилагането на метода на препродажбената цена се оценява съобразно степента на сходство между:

1. сравняваните сделки по отношение на функциите (като се вземат предвид използваните активи и поетите рискове) на лицето, осъществяващо препродажбата, пазара, на който се препродава съответният продукт, пазарния дял и конкурентните позиции на същото лице на този пазар;

2. сравняваните сделки по отношение на други икономически значими характеристики, които съобразно фактите и обстоятелствата на конкретния случай оказват съществено влияние върху нормите на брутна печалба;

3. счетоводните политики и практики на страните по сравняваните сделки, които може да повлияят върху изчисляването на съответните норми на брутна печалба.

(2) С цел установяване и изясняване на фактите и обстоятелствата по ал. 1 се вземат предвид:

1. различията между лицата, осъществяващи препродажбата по отношение на прилаган бизнес модел, стопански опит, управленска ефективност и други обстоятелства по чл. 6, ал. 4, когато тези различия оказват съществено влияние върху нормите на брутна печалба в сравняваните сделки, но може да не се отразяват върху цената на съответния продукт;

2. съществените различия в характеристиките на препродаваните продукти, които обуславят липсата на достатъчно функционално сходство между лицата, осъществяващи препродажбата;

3. различията в размера и структурата на разходите, включително оперативните разходи, които обуславят липсата на достатъчно функционално сходство между лицата, осъществяващи препродажбата, без да се приема, че ефектът от функционалните различия върху брутната печалба винаги съответства на разликата в размера на конкретните оперативни разходи;

4. неоперативните позиции, които обикновено не участват при изчисляването на нормата на брутна печалба, като валутно-курсови разлики, загуби и провизии за загуби от несъбираеми вземания, начислени лихви във връзка с финансирането на капиталови и оперативни разходи, когато са показателни за поети икономически значими рискове.

(3) С оглед на фактите и обстоятелствата по ал. 2, надеждността на анализа на съпоставимостта може да бъде подобрена, както следва:

1. ако разходите отразяват функционални различия (като се вземат предвид използваните активи и поетите рискове), които не са отчетени при прилагането на метода на препродажбената цена, се извършва корекция по чл. 19 в нормата на брутната печалба;

2. ако разходите отразяват изпълняването на допълнителни функции, които се различават от функциите, отчетени при прилагането на метода на препродажбената цена (например предоставянето на допълнителни услуги), се определя допълнително пазарно възнаграждение за тези функции;

3. ако разходите отразяват различия в ефективността на дейности, които не оказват влияние върху нормите на брутна печалба (например общи и административни дейности), корекция по чл. 19 може да не се извършва;

4. ако разходите отразяват други съществени различия, ефектите от които не могат да бъдат елиминирани чрез корекции по чл. 19, може да се приеме, че сравняваните сделки не са достатъчно съпоставими.

Чл. 25. Прилагането на метода на препродажбената цена може да доведе до установяването на най-надежден пазарен резултат:

1. в случай на покупка и последваща продажба на продукт, при който лицето, осъществяващо препродажбата, не добавя значителна стойност към стойността на продукта в резултат на:

а) промяна в характеристиките на продукта;

б) развитието, подобряването, поддържането, защитата или използването на нематериално благо; или

в) поемането на икономически значим риск;

2. когато не е изминал значителен период от време между покупката на продукта и последващата му продажба;

3. въз основа на информация за съпоставима норма на брутна печалба, реализирана от тестваната страна (вътрешна съпоставима сделка).

Чл. 26. В случаите, когато свързано лице изпълнява посреднически функции в продажбата на продукт към независимо лице, при които не придобива собственост върху продукта и не поема други икономически значими рискове във връзка със същия продукт, при прилагането на метода на пазарните цени нормата на брутна печалба в контролираната сделка може да се изчисли като съотношение между възнаграждението, което това лице получава за дейността си като посредник, и стойността на приходите от продажбата към независимото лице.

Раздел III
Метод на увеличената стойност

Чл. 27. (1) Методът на увеличената стойност сравнява нормите на брутна надбавка, реализирани в контролираната и съпоставима неконтролирана сделка.

(2) При този метод пазарната цена в контролираната сделка се получава като сума от:

1. себестойността на продукта, обект на сделката, и

2. брутната надбавка, изчислена като произведение от себестойността по т. 1 и съпоставима норма на брутна надбавка.

(3) Съпоставима норма на брутна надбавка е съотношението между:

1. разликата между продажната цена и себестойността на продукт, продаден в съпоставима неконтролирана сделка, и

2. себестойността на продукта по т. 1.

(4) За целите на ал. 2 себестойността може да включва разходни елементи, които се прехвърлят без надбавка на купувача в контролираната сделка.

(5) Видът и размерът на разходите по ал. 4, които участват при формирането на пазарната цена, се преценяват съобразно степента, в която независимо лице при съпоставими обстоятелства би приело да не прилага надбавка върху понесени от него разходи.

Чл. 28. (1) Надеждността на резултата от прилагането на метода на увеличената стойност се оценява съобразно:

1. степента на сходство между сравняваните сделки по отношение на функциите (като се вземат предвид използваните активи и поетите рискове) на съответното лице;

2. степента на сходство между сравняваните сделки по отношение на икономически условия и обстоятелства като цени на производствените фактори, използвани производствени технологии, наличие на конкурентно предимство, свързано с производствените разходи, производителност и натовареност на производствения капацитет, които оказват пряко влияние върху себестойността на продуктите в сравняваните сделки;

3. степента на сходство между сравняваните сделки по отношение на други икономически значими характеристики, които съобразно фактите и обстоятелствата на конкретния случай оказват съществено влияние върху нормите на брутна надбавка;

4. степента, в която брутните надбавки и себестойността на продуктите в сравняваните сделки се изчисляват по сходен и последователен във времето начин въз основа на сравними финансови данни.

(2) С цел установяване и изясняване на фактите и обстоятелствата по ал. 1 се вземат предвид:

1. различията между съответните страни в сравняваните сделки по отношение на прилаган бизнес модел, стопански опит, управленска ефективност и други обстоятелства по чл. 6, ал. 4, когато тези различия оказват съществено влияние върху нормите на брутна надбавка в сравняваните сделки, но може да не се отразяват върху цената на съответния продукт;

2. съществените различия в характеристиките на продуктите, обект на сравняваните сделки, които обуславят липсата на достатъчно функционално сходство между доставчиците;

3. различията в размера и структурата на разходите, включително оперативните разходи, които обуславят липсата на достатъчно функционално сходство между лицата в сравняваните сделки, без да се приема, че ефектът от функционалните различия върху брутната печалба винаги съответства на разликата в размера на конкретните оперативни разходи;

4. неоперативните позиции, които обикновено не участват при изчисляването на нормата на брутна печалба, като валутно-курсови разлики, загуби и провизии за загуби от несъбираеми вземания, начислени лихви във връзка с финансирането на капиталови и оперативни разходи, когато са показателни за поети икономически значими рискове.

(3) С оглед на фактите и обстоятелствата по ал. 2, надеждността на анализа на съпоставимостта може да бъде подобрена, както следва:

1. ако разходите отразяват функционални различия (като се вземат предвид използваните активи и поетите рискове), които не са отчетени при прилагането на метода на увеличената стойност, се извършва корекция по чл. 19 в нормата на брутната надбавка;

2. ако разходите отразяват изпълняването на допълнителни функции, които се различават от функциите, отчетени при прилагането на метода на увеличената стойност (например предоставянето на допълнителни услуги), се определя допълнително пазарно възнаграждение за тези функции;

3. ако разходите отразяват различия в ефективността на дейности, които не оказват влияние върху нормите на брутна надбавка (например общи и административни дейности), корекция по чл. 19 може да не се извършва;

4. ако разходите отразяват други съществени различия, ефектите от които не могат да бъдат елиминирани чрез корекции по чл. 19, може да се приеме, че сравняваните сделки не са достатъчно съпоставими.

Чл. 29. За целите на чл. 28, ал. 1, т. 4 допълнително се вземат предвид следните фактори:

1. доколко е налице съответствие между счетоводните политики и практики на страните по сравняваните сделки, които може да повлияят върху изчисляването на себестойността и сравняваните брутни надбавки, включително по отношение на механизмите за разпределяне на непреките разходи;

2. доколко себестойността може да бъде повлияна от условията на оценяваната контролирана сделка или на друга контролирана сделка;

3. доколко разпределението между свързаните лица на разходите във връзка с оценяваната контролирана сделка съответства на осъществяваните от страните по сделката функции, като се вземат предвид използваните активи и поетите рискове;

4. относителната стойност на разходите по чл. 27, ал. 4 спрямо цената в контролираната сделка, в случай че при неконтролираните сделки не могат да бъдат установени или надеждно оценени подобни разходи.

Чл. 30. Прилагането на метода на увеличената стойност може да доведе до установяването на най-надежден пазарен резултат:

1. в случай на производство и последваща продажба на стока или в случай на предоставяне на услуга, когато доставчикът не добавя значителна стойност към стойността на стоката или услугата в резултат на:

а) развитието, подобряването, поддържането, защитата или използването на нематериално благо, или

б) поемането на икономически значим риск;

2. въз основа на информация за съпоставима норма на брутна надбавка, реализирана от тестваната страна (вътрешна съпоставима сделка).

Раздел IV
Метод на транзакционната нетна печалба

Чл. 31. Методът на транзакционната нетна печалба сравнява нормата на нетната печалба в контролираната сделка, изчислена като съотношение между нетната печалба и подходяща база (например приходи, разходи или активи), със съпоставима норма на нетна печалба, изчислена въз основа на същата база.

Чл. 32. (1) Нетната печалба по чл. 31 е оперативната печалба, определена въз основа на причислимите към сравняваните сделки приходи и разходи на съответните страни по сделките.

(2) За целите на ал. 1 при изчисляване на нетната печалба:

1. се установяват и изключват приходи и разходи, причислими към сделки и дейности, които не са (пряко или косвено) свързани със сравняваните сделки;

2. се прилага икономически обоснован механизъм за разпределяне на съответните общи позиции, които не могат да бъдат причислени директно към конкретна сделка или дейност на съответните страни по сравняваните сделки.

Чл. 33. (1) При избора на подходяща база за изчисляване на нормата на нетната печалба се вземат предвид следните критерии:

1. установени за съответната сфера на стопанска дейност или вид сделки практики за оценка на рентабилността;

2. доколко базата е подходяща за установяването на надежден пазарен резултат с оглед на естеството на контролираната сделка и по-специално на функциите на тестваната страна, като се вземат предвид използваните активи и поетите рискове;

3. степента на съпоставимост между контролираната и неконтролираната сделка, включително с оглед на надеждността на корекциите по чл. 19;

4. надеждността на наличната информация, необходима за прилагането на метода на транзакционната нетна печалба въз основа на съответната база;

5. обосноваността на направените допускания при изчисляването на съответната база;

6. чувствителност на резултатите от прилагането на метода на транзакционната нетна печалба въз основа на съответната база към недостатъци на използваната информация и направените допускания.

(2) В допълнение към критериите, предвидени в ал. 1, избраната база трябва да отговаря едновременно на следните условия:

1. стойността на базата не се влияе от условията на оценяваната контролирана сделка;

2. стойността на базата не се влияе от условията на друга контролирана сделка, при която принципът на независимите пазарни отношения не е спазен;

3. стойностите на базите в сравняваните сделки се изчисляват по сходен и последователен във времето начин;

4. стойността на базата и на нетната печалба се изчисляват по сходен и последователен във времето начин въз основа на сравними финансови данни.

Чл. 34. (1) Надеждността на резултата от прилагането на метода на транзакционната нетна печалба се оценява съобразно:

1. степента на сходство между сравняваните сделки по отношение на функциите на съответните лица, като се вземат предвид използваните активи и поетите рискове;

2. степента на сходство между сравняваните сделки по отношение на икономическите условия и обстоятелствата, при които съответните страни по тези сделки осъществяват своята стопанска дейност;

3. степента на сходство между сравняваните сделки по отношение на други икономически значими характеристики, които съобразно фактите и обстоятелствата на конкретния случай оказват съществено влияние върху нормите на нетна печалба;

4. степента, в която нормите на нетна печалба в сравняваните сделки се изчисляват по сходен и последователен във времето начин въз основа на сравними финансови данни.

(2) С цел установяване и изясняване на фактите и обстоятелствата по ал. 1 се вземат предвид:

1. обстоятелства, обуславящи съществени различия в рентабилността на пазарите, на които съответните страни по сравняваните сделки осъществяват своята стопанска дейност,

свързана с тези сделки, включително фаза на жизнения цикъл на съответния продукт, фактори, характеризиращи състоянието и развитието на пазара, конкурентната среда и други фактори, оказващи влияние върху поведението и представянето на различните пазарни участници;

2. обстоятелства, обуславящи съществени различия между съответните страни по сравняваните сделки, включително характеристики на използваните активи, стопански опит и управленска ефективност, мащаб и обхват на стопанската дейност, конкурентни предимства и недостатъци, други характеристики на прилагания бизнес модел, доколкото същите оказват съществено влияние върху нормите на нетна печалба в сравняваните сделки;

3. други обстоятелства, показателни за това, че тестваната страна има уникален и ценен принос към общия процес по създаване на стойност и реализиране на икономически ползи, част от който е оценяваната контролирана сделка.

(3) За целите на ал. 1, т. 4 допълнително се вземат предвид следните фактори:

1. съществени различия в счетоводните политики и практики на страните по сравняваните сделки, които може да повлияят върху изчисляването на сравняваните норми на нетната печалба, включително по отношение на механизмите по чл. 32, ал. 2, т. 2 за разпределяне на общите позиции;

2. съществени различия в размера и структурата на разходите, приходите и активите;

3. съществени различия в резултатите на съответните страни по сравняваните сделки, дължащи се на дейности, при които ефектите върху приходите може да се проявят в период от време, които е различен от времето на осъществяване на тези дейности, като внедряване на нови технологии, развитие на нови продукти, процеси или пазари и др.;

4. ефекти от неизползван капацитет върху нормите на нетна печалба на страните по сравняваните сделки;

5. фактори по чл. 29, т. 3 и 4, когато може да окажат влияние върху нормата на нетна печалба в оценяваната контролирана сделка

Чл. 35. Прилагането на метода на транзакционната нетна печалба може да доведе до установяването на най-надежден пазарен резултат, когато тестваната страна:

1. няма уникален и ценен принос;

2. не осъществява множество различни сделки или дейности (функции), които не могат да бъдат оценени в тяхната съвкупност съгласно правилата на чл. 15, ал. 2.

Раздел V
Метод на разпределената транзакционна печалба

Чл. 36. Методът на разпределената транзакционна печалба установява въз основа на икономически обоснована база разпределението между свързани лица на комбинирания резултат (печалба или загуба) от контролираната сделка по начин, който би бил възприет от независими лица в съпоставима неконтролирана сделка.

Чл. 37. (1) Методът на разпределената транзакционна печалба може да се приложи, когато с оглед на естеството на контролираната сделка и по-специално на функциите, които всяка от страните по сделката изпълнява, като се вземат предвид използваните активи и поетите рискове, е изпълнено поне едно от следните условия:

1. свързаните лица имат уникален и ценен принос;

2. свързаните лица осъществяват силно интегрирани стопански операции;

3. свързаните лица съвместно поемат икономически значим риск или поотделно поемат тясно свързани икономически значими рискове.

(2) При прилагането на метода на разпределената транзакционна печалба се използва информация за разпределението между независими лица на комбинирания резултат от съпоставима неконтролирана сделка, когато това води до постигането на по-надежден пазарен резултат.

Чл. 38. (1) За целите на чл. 36 комбинираният резултат се изразява чрез подходящ измерител на печалбата или загубата от контролираната сделка, отговарящ едновременно на следните условия:

1. съответства на фактите и обстоятелствата по чл. 37 и по-специално отразява поемането на икономически значимите рискове от страните по контролираната сделка;

2. използването му води до надеждно определяне на стойността на комбинирания резултат;

3. използва се по последователен във времето начин, освен ако не е налице надлежно обоснована и документирана необходимост да се използва друг измерител, която произтича от осъществена промяна във фактите и обстоятелствата на конкретния случай.

(2) Методът на разпределената транзакционна печалба се прилага спрямо действителния комбиниран резултат само когато е изпълнено условието на чл. 37, ал. 1, т. 3.

Чл. 39. Икономически обоснованата база по чл. 36 се състои от един или повече ключове за разпределение, които отговарят едновременно на следните условия:

1. стойността им може да бъде определена по надежден начин въз основа на обективни и проверими данни;

2. стойността им не се влияе от условията на оценяваната контролирана сделка или на друга контролирана сделка, при която принципът на независимите пазарни отношения не е спазен;

3. използват се по последователен във времето начин, освен ако не е налице надлежно обоснована и документирана необходимост да се използва друг ключ за разпределение, която произтича от осъществена промяна във фактите и обстоятелствата на конкретния случай.

Чл. 40. Методът на разпределената транзакционна печалба може да се приложи въз основа на един от следните два подхода: анализ на приноса или анализ на остатъчната печалба.

Чл. 41. (1) При анализа на приноса комбинираният резултат от контролираната сделка се разпределя между свързаните лица по начин, който е възприет от независими лица в съпоставима неконтролирана сделка.

(2) Когато при анализа на приноса липсва надеждна информация за съпоставима неконтролирана сделка, комбинираният резултат от контролираната сделка се разпределя между свързаните лица въз основа на икономически обоснована база, която надеждно отразява относителната стойност на техния принос към този резултат.

(3) Относителната стойност на приноса на свързаните лица се определя въз основа на функционален анализ, като се вземат предвид всички относими към конкретния случай обстоятелства по чл. 6, ал. 4.

(4) За целите на ал. 3 могат да бъдат допълнително използвани:

1. пазарни данни и анализи;

2. статистическа информация;

3. методи и техники за оценяване по чл. 14, ал. 9;

4. друга надеждна информация.

Чл. 42. (1) Анализ на остатъчната печалба се извършва, когато част от приноса към комбинирания резултат на поне една от страните по контролираната сделка, може да бъде по-надеждно оценена чрез прилагането на друг метод за определяне на пазарните цени.

(2) Анализът на остатъчната печалба се извършва на два етапа:

1. определя се пазарно възнаграждение за частта от приноса към комбинирания резултат на всяко от свързаните лица, която може да бъде по-надеждно оценена чрез прилагането на друг метод за определяне на пазарните цени;

2. след приспадане на пазарните възнагражденията по т. 1 комбинираният резултат от контролираната сделка се изчислява и разпределя между свързаните лица въз основа на анализ на приноса по чл. 41, без да се взема предвид вече оценената част от приноса на всяко от свързаните лица.

Чл. 43. Надеждността на резултата от прилагането на метода на разпределената транзакционна печалба се оценява съобразно:

1. степента на съпоставимост между контролираната и съпоставимата неконтролирана сделка с оглед на чувствителността на използвания измерител по чл. 38, ал. 1 към различни фактори, които могат да окажат влияние върху комбинирания резултат;

2. надеждността на използваната информация и обосноваността на направените допускания във връзка с установяването и причисляването на съответните приходи, разходи и активи при изчисляването на комбинирания резултат, както и възможностите за последваща проверка на използваната информация и направените допускания;

3. степента на съответствие и последователност в събирането и представянето, включително с оглед на съществуващи различия в счетоводните политики и практики, на данните, въз основа на които се изчисляват комбинирания резултат и базата за разпределение;

4. надеждността на използваната информация и обосноваността на направените допускания във връзка с определянето на относителната стойност на приноса на всяко свързано лице към комбинирания резултат от оценяваната контролирана сделка.

Глава четвърта
ОСОБЕНИ ПРАВИЛА ПРИ НЯКОИ ВИДОВЕ КОНТРОЛИРАНИ СДЕЛКИ

Раздел I
Особени правила при определяне на пазарните цени на услуги

Чл. 44. (1) Условията на контролирана сделка, при която се предоставя услуга на свързано лице, съответстват на принципа на независимите пазарни отношения, когато едновременно са изпълнени следните условия:

1. услугата предоставя основателно очаквана или реална икономическа полза за получателя на услугата;

2. цената на услугата съответства на сумата, която при съпоставими обстоятелства независимо лице би платило за съпоставима услуга или би понесло разходи за осъществяването на дейност, предоставяща съпоставима икономическа полза.

(2) Условията по ал. 1 не са изпълнени по отношение на контролираната сделка или на част от нея, когато е налице което и да е от следните обстоятелства:

1. съответната дейност не предоставя на получателя икономическа или търговска стойност за запазване или подобряване на неговата стопанска позиция;

2. ползата за получателя е следствие от пасивно участие в група предприятия или представлява друга полза с инцидентен характер;

3. услугата се дублира с друга услуга или дейност, които са за сметка на получателя, и услугата в оценяваната контролирана сделка не предоставя допълнителна икономическа полза за него;

4. услугата обслужва или защитава интересите на лице в качеството му на притежател на пряко или непряко участие в собствеността на получателя или осигурява спазването на законови, регулаторни, отчетни или други изисквания, които не са приложими за получателя.

Чл. 45. В случаите на абонаментна услуга за целите на чл. 44, ал. 1 се вземат предвид и следните обстоятелства:

1. какви са възможностите на доставчика към момента на договаряне на условията по контролираната сделка за реално оказване на услугата;

2. каква е вероятността потребността от реално получаване на услугата да се прояви във времето;

3. доколко абонаментната услуга осигурява допълнителна икономическа полза за съответното свързано лице спрямо получаването на същата услуга без условие за абонамент, включително с оглед на:

а) реалните алтернативни възможности на лицето за получаване на услугата от независим доставчик или за самостоятелно осъществяване на дейност, отговаряща на същата потребност;

б) всички допълнителни условия, касаещи реалното получаване на услугата.

Чл. 46. (1) За целите на чл. 44, ал. 1, т. 2 цената се определя:

1. директно – когато услугата се предоставя на едно свързано лице или когато услугата се предоставя на две или повече свързани лица и може надеждно да се установява каква част от услугата получава всяко лице;

2. индиректно – когато услугата се предоставя на две или повече свързани лица и:

а) не може да се установи каква част от услугата получава всяко лице, или

б) установяването на частта от услугата, която всяко лице получава, изисква допълнителни разходи или усилия, които са несъразмерни на очакваните или получените от доставчика икономически ползи от оказване на услугата.

(2) Индиректно определяне на цената по чл. 44, ал. 1, т. 2 не се допуска, когато услугата в контролираната сделка се предоставя от същия доставчик по съпоставим начин и на едно или повече независими лица и това предоставяне не е с инцидентен характер.

Чл. 47. (1) В случаите по чл. 46, ал. 1, т. 2 цената за конкретен получател на услугата се определя, като общата цена на услугата се разпределя въз основа на подходяща база между всички свързани лица, на които услугата осигурява основателно очаквана или реална икономическа полза.

(2) Базата по ал. 1 се състои от един или повече ключове за разпределение, които отговарят едновременно на следните условия:

1. съобразени са с естеството на услугата и обстоятелствата, при които услугата се предоставя;

2. осигуряват разпределение на общата цена на услугата, което съответства на основателно очакваните или реални икономически ползи за всеки получател на услугата;

3. стойността им не се влияе от условията на контролирана сделка;

4. стойността им може да бъде определена по надежден начин въз основа на обективни и проверими данни;

5. стойността им се изчислява по последователен във времето начин.

Чл. 48. Когато липсва надеждна информация за източника, вида и стойността на разходите за оказване на услугата и цената на услугата се определя въз основа на такива разходи, органът по приходите определя пазарната цена, като използва информацията, с която разполага, при съобразяване с останалите правила на тази наредба.

Раздел II

Особени правила при определяне на пазарните цени при сделки с нематериални блага

Чл. 49. В случаите на контролирана сделка с нематериално благо като продажба, лиценз или друга форма на прехвърляне или предоставяне на нематериално благо, включително споразумения за разпределяне на разходите и договори за научноизследователска и развойна дейност, при анализа на съпоставимостта се вземат предвид перспективите на всяка от страните по сделката, включително:

1. очакваните или реални икономически ползи, произтичащи от използването на нематериалното благо;

2. формата, размерът, времето и начинът на получаване на възнаграждение или друга подходяща компенсация за всяко свързано лице, което:

а) фактически изпълнява или упражнява контрол върху функции по развитието, подобряването, поддържането, защитата или използването на нематериалното благо;

б) поема икономически значим риск във връзка с нематериалното благо; или

в) предоставя финансиране или други ресурси за изпълнението на функциите по буква „а“ или поемането на рисковете по буква „б“.

Чл. 50. При анализа на съпоставимостта, в зависимост от фактите и обстоятелствата на конкретния случай, се вземат предвид и следните икономически значими характеристики на сравняваните сделки с нематериални блага:

1. вид на благото (например патент, търговска марка или ноу-хау);

2. предмет на сделката (например прехвърляне на собственост върху нематериално благо или предоставяне на права);

3. обхват и съдържание на съответните права, включително:

а) срок, както и всякакви условия за предоговаряне или прекратяване на договора;

б) изключителни или неизключителни права върху благото, ограничения по отношение на географския обхват или начина на използване на благото;

в) права за сублицензиране на благото;

г) права за получаване на последващи актуализации, подобрения и модификации на нематериалното благо;

д) права за преработване или участие в по-нататъшно развитие или подобряване на благото от страна на приобретателя;

е) самостоятелно или заедно с други продукти се прехвърля или предоставя нематериалното благо;

4. предназначение, област и начин на използване на благото, включително:

а) сфера на стопанска дейност или пазар, на който се използва благото;

б) функционална област на използване на благото (например развойна дейност, производство, продажби и др.);

в) продукт или процес, свързан с използване на благото;

г) цел и основни съображения за използване на благото (например намаляване на разходите, повишаване на качеството на продуктите, подобряване на пазарните позиции и др.);

5. уникалност на благото и срок, за който то остава уникално, включително степен и продължителност на защита;

6. полезен живот;

7. понесени и очаквани разходи във връзка с развитието, подобряването, поддържането, защитата и използването на нематериалното благо, включително разходи за дейности, спомагащи или съпътстващи използването на благото;

8. степен на развитие и други характеристики, определящи необходимостта от допълнително изпълнение на важни функции или поемане на икономически значими рискове във връзка с развитието, подобряването, поддържането, защитата или използването на нематериалното благо;

9. конкурентни предимства, получени чрез благото;

10. потенциал за печалба;

11. други характеристики, оказващи влияние върху стойността на оценявания финансов показател.

Чл. 51. (1) В случаите на контролирана сделка с нематериално благо, при която е налице висока степен на несигурност относно стойността на благото към момента на сключване на сделката, съответствието на договорените между свързаните лица ценови условия с принципа на независимите пазарни отношения се оценява с оглед на всички относими факти и обстоятелства, включително надеждността на използваната информация и обосноваността на направените допускания относно икономически значимите рискове и очакваните икономически ползи, както и възможностите за последваща проверка на използваната информация и направените допускания.

(2) Когато се установи, че договорените между свързаните лица ценови условия не осигуряват достатъчна защита за страните по контролираната сделка срещу рискове, породени от високата несигурност относно стойността на нематериалното благото, условията на контролираната сделка може да се оценят, като се вземат предвид и ефектите от подходящи защитни клаузи, които са договорени или биха били договорени между независими лица при съпоставими обстоятелства.

(3) В зависимост от фактите и обстоятелствата на конкретния случай защитните клаузи по ал. 2 може да включват:

1. по-кратък срок на действие на договорните условия;

2. клауза за предоговаряне на ценовите условия;

3. клауза за плащане под условие, определяща времето или размера на плащане в зависимост от настъпването на определено събитие или постигането на определен резултат (например променлива ставка за авторски и лицензионни възнаграждения в зависимост от различни обеми на реализирани продажби).

Чл. 52. (1) Независимо от чл. 17, информация за реалните финансови резултати от контролирана сделка с трудно за оценяване нематериално благо може да се използва с цел установяване дали ценовите условия на контролираната сделка съответстват на условията, които биха били договорени в съпоставима неконтролирана сделка, включително за:

1. проверка на надеждността на информацията, използвана при определянето на ценовите условия на контролираната сделка;

2. проверка на обосноваността на направените допускания при определянето на ценовите условия на контролираната сделка;

3. установяване или изясняване на разумно предвидими събития и други рискове, които свързаните лица са могли или е трябвало да вземат предвид при определянето на ценовите условия на контролираната сделка;

4. установяване дали независими лица биха договорили защитни клаузи по чл. 51, ал. 2 при съпоставими обстоятелства.

(2) Алинея 1 не се прилага, когато е изпълнено поне едно от следните условия:

1. представени са:

а) подробна информация относно прогнозите и данните, въз основа на които са определени ценовите условия на контролираната сделка, включително начина, по който съответните рискове са отчетени при изчисляването на цената;

б) надеждна обосновка на направените допускания за разумно предвидими събития и други рискове и вероятността за тяхното проявление, и

в) надеждни доказателства, че което и да е значимо различие между финансовите прогнози и действителните резултати се дължи на:

аа) обстоятелства или събития, настъпили след определянето на ценовите условия на контролираната сделка, които не би могло да бъдат предвидени от свързаните лица към момента на сключване на сделката, или

бб) настъпването на предвидими резултати, вероятността за което не е била значително подценена или надценена към момента на сключване на сделката;

2. което и да е значимо различие между финансовите прогнози и действителните резултати, посочено в т. 1, буква „в“, не води до отклонение с повече от 20 % в размера на възнаграждението в контролираната сделка, или

3. изтекъл е период от 5 години, считано от края на годината, в която нематериалното благо е започнало да генерира приходи от несвързани лица за приобретателя, и в който период което и да е значимо различие, посочено в т. 1, буква „в“, не е по-голямо от 20 % спрямо съответните финансови прогнози за същия период.

(3) При прехвърлянето или предоставянето на трудни за оценяване нематериални блага, които могат да имат повече от едно приложение, условията по ал. 2, т. 2 и 3 се разглеждат отделно за всяка нова търговска реализация на нематериалното благо.

Раздел III

Особени правила при определяне на пазарните цени при финансови сделки

Чл. 53. (1) При анализа по чл. 3, ал. 1, т. 1 икономически значимите характеристики на финансова сделка между свързани лица, включително нейните форма и стойност, се идентифицират и оценяват, като се вземат предвид перспективите на всяка от страните по сделката.

(2) За целите на ал. 1 преценката дали контролирана сделка, от която произтича лихвоносно задължение за едната страна, може да бъде частично или изцяло преквалифицирана в друг вид сделка, се основава на задълбочен анализ на всички относими факти и обстоятелства, които може да включват:

1. реално съществуващи алтернативни възможности на кредитора за инвестиции с оглед на поетите икономически значими рискове в контролираната сделка и очакваната възвръщаемост от тази сделка;

2. обстоятелства, определящи необходимостта от сключване на сделката от страна на длъжника;

3. реално съществуващи алтернативни възможности на длъжника за получаване на необходимото финансиране, в т.ч. използвайки собствени средства;

4. способност на длъжника да изпълни своите задължения, произтичащи от сделката, в т.ч. с оглед на:

а) размера и разпределението във времето на задълженията за главница и лихва, както и на други съпътстващи сделката разходи;

б) източника на средства за уреждане на задълженията по буква „а“;

в) икономически значимите рискове, свързани с актива или дейността, за които се използва финансирането, и очакваната възвръщаемост от този актив или дейност;

5. произход на средствата, използвани за финансиране на длъжника;

6. наличие или отсъствие на фиксирана дата за погасяване на финансовите задължения на длъжника;

7. съществуващи опционни клаузи, включително за конвертиране на дълга в друг финансов инструмент, за предсрочно погасяване или удължаване на срока за погасяване на финансово задължение, за промяна или отмяна на падежни дати за главница или лихва;

8. степента, в която се спазват договорените между свързаните лица условия на контролираната сделка, последващи промени в първоначално договорените условия, както и съображения и обстоятелства, свързани с тези промени;

9. вид и степен на защита на правата на кредитора, произтичащи от сделката, включително в сравнение с други независими кредитори на същия длъжник;

10. степента, в която правата на кредитора, произтичащи от сделката, реално се упражняват;

11. вид и разпределение на икономическите ползи и икономически значимите рискове във връзка с финанова гаранция, предоставена на длъжника от свързано лице;

12. степен, в която кредиторът упражнява контрол върху оперативната или финансовата дейност на длъжника;

13. степента, в която капиталовата структура на длъжника съответства на капиталовата структура съгласно консолидираните финансови отчети на крайното предприятие майка, в случай че длъжникът е част от група предприятия, както и на капиталовата структура на независими лица, осъществяващи съпоставима стопанска дейност при съпоставими условия и обстоятелства;

14. установени в рамките на групата предприятия политики и практики по отношение на финансовата и инвестиционната дейност, включително с оглед на съществуващи взаимоотношения с независими кредитори;

15. нормативни и регулаторни изисквания и ограничения.

Чл. 54. (1) В случаите на дългово финансиране при анализа на съпоставимостта, в зависимост от фактите и обстоятелствата на конкретния случай, се вземат предвид и следните икономически значими характеристики на сравняваните сделки:

1. сфера на стопанска дейност на длъжника;

2. географско местоположение на осъществяваната от длъжника стопанска дейност, както и на основните му пазари;

3. стопански опит и управленска ефективност на длъжника, мащаб и обхват на стопанската му дейност;

4. кредитоспособност на длъжника;

5. време на сключване на сделката;

6. абсолютна и относителна стойност на финансирането спрямо активите на длъжника;

7. цел и начин на използване на финансирането от длъжника;

8. схема за усвояване на финансирането;

9. схема и срокове за погасяване на задълженията по финансирането;

10. валута;

11. вид лихвен процент – плаващ или фиксиран;

12. ликвидност на дълговия финансов инструмент;

13. опционни клаузи в полза на кредитора или длъжника;

14. характеристики на всяко обезпечение като вид, стойност и ликвидност на обезпечението, както и кредитоспособност на лицето, предоставящо обезпечението;

15. ползи за длъжника от получена финансова гаранция, включително с оглед на ефекти от пасивно участие в група предприятия, кредитоспособност на лицето, предоставящо гаранцията и вероятност за едновременно неизпълнение от страна на длъжника и гаранта на задължения във връзка с финансирането;

16. други защитни клаузи в полза на кредитора като задължения на длъжника да поддържа определени стойности на основни финансови показатели, задължения или ограничения, свързани с извършване на определени действия от страна на длъжника;

17. ред на вземанията по предоставеното финансиране при неплатежоспособност на длъжника;

18. преобладаващи лихвени равнища на съответните финансови пазари;

19. други фактори, които може да окажат съществено влияние върху съпоставимостта на сравняваните сделки.

(2) Надеждността на оценката на кредитоспособността на длъжника в контролираната сделка се преценява според:

1. надеждността и прозрачността на методологията, въз основа на която е изготвена оценката;

2. целта на оценката;

3. независимостта и професионалната компетентност на лицето, изготвило оценката;

4. наличието на писмени доказателства, отразяващи използваната информация и направените допускания и съображенията при прилагането на съответната методология за изготвяне на оценката;

5. степента, в която резултатите от оценката могат да бъдат повлияни от условията на контролирана сделка;

6. обосноваността на оценката на ефектите от пасивно участие в група предприятия (косвена подкрепа) и на останалите допускания и съображения при прилагането на съответната методология за изготвяне на оценката;

7. относителното значение на длъжника за групата предприятия като цяло и връзките между него и останалата част на групата, включително с оглед на бъдещата стратегия на групата;

8. вероятните последици за други части на групата, в случай че в бъдеще длъжникът изпадне във финансови затруднения;

9. сходство между длъжника и групата предприятия като цяло по отношение на основни финансови показатели, които обичайно се вземат предвид при оценка на кредитоспособността.

(3) Кредитоспособността на крайното предприятие майка на групата предприятия, оценена на консолидирана база, може да се използва за целите на ал. 1, т. 4 за определяне на цената в контролираната сделка, когато:

1. длъжникът е част от такава група и липсва надеждна оценка на неговата кредитоспособност;

2. фактите и обстоятелствата по ал. 2, т. 7 и 8 са показателни за това, че длъжникът е важен за групата (например длъжникът има силни икономически връзки с други части на групата, длъжникът е неразделна част от идентичността на групата или е важен за бъдещата ѝ стратегия или би имало отрицателни последици за други части на групата, ако длъжникът не бъде подкрепен финансово), и

3. показателите за кредитоспособност на длъжника не се различават съществено от тези на групата.

(4) За целите на ал. 2 не се приема за надеждна оценка на кредитоспособността на длъжника становище, предоставено от кредитна институция във връзка със заем, който не е реално отпуснат.

(5) За целите на ал. 1, т. 14 се вземат предвид и възможностите на длъжника за предоставяне на обезпечение с оглед на факти и обстоятелства като вид и стойност на активите, както и наличие на тежести или други ограничения за упражняване на правата върху тези активи.

Глава пета
КОНТРОЛ

Чл. 55. При анализа на трансферните цени, осъществяван в хода на контролно производство, органът по приходите се съобразява с изводите на данъчно задълженото лице относно съответствието на условията на оценяваната контролирана сделка с принципа на независимите пазарни отношения, само доколкото тези изводи са представени своевременно и са обосновани по начин и със средства, които отразяват в пълнота:

1. икономически значимите характеристики на контролираната сделка;

2. съображения при определянето на времевия обхват на анализа на съпоставимостта;

3. съображения за прилагането на чл. 15, ал. 2 или ал. 5, когато са приложени;

4. съображенията за избор на най-подходящ метод за определяне на пазарните цени и, в зависимост от метода – на тествана страна и финансов показател;

5. съображенията за избор на една или повече съпоставими неконтролирани сделки, включително с оглед на извършени корекции по чл. 19;

6. финансовите данни, използвани при анализа на съпоставимостта, и техните източници;

7. основните допускания и изводи при интерпретиране на резултатите от анализа на съпоставимостта;

8. друга информация, която с оглед на фактите и обстоятелствата на конкретния случай е от съществено значение за оценката на надеждността на извършения анализ на трансферните цени.

Чл. 56. При оценката на съответствието на условията на контролираната сделка с принципа на независимите пазарни отношения органът по приходите може:

1. да проверява и изяснява фактите и обстоятелствата, отразени в представените от данъчно задълженото лице доказателства;

2. да събира и анализира допълнителна информация, различна от предоставената от данъчно задълженото лице, като се съобрази с чл. 17;

3. да не вземе предвид факти и обстоятелства, информация и доказателства за които са били на разположение на данъчно задълженото лице, но не са представени, когато данъчно задълженото лице е било длъжно да ги представи.

ДОПЪЛНИТЕЛНИ РАЗПОРЕДБИ

§ 1. По смисъла на тази наредба:

1. „Брутна печалба“ е разликата между нетните приходи от продажби и себестойността на продажбите.

2. „Ефекти от пасивно участие в група предприятия“ са случайни ползи, произтичащи единствено от принадлежността към група предприятия.

3. „Контрол върху риска“ включва три елемента:

а) способността за вземане решения за поемане, прекратяване или отхвърляне на рискова възможност, заедно с фактическото изпълнение на тази функция за вземане на решения;

б) способността за вземане на решения дали и как да се реагира на рисковете, свързани с възможността, заедно с фактическото изпълнение на тази функция за вземане на решения;

в) ако мерките за смекчаване на риска се възлагат на външен изпълнител, способността да се определят целите на възложените дейности, да се избере външния изпълнител, да се оцени дали целите се изпълняват адекватно и, когато е необходимо, да се вземе решение за адаптиране или прекратяване на договора с изпълнителя, заедно с фактическото оценяване и вземане на решения.

4. „Нематериално благо“ е това по смисъла на § 1, т. 47 от допълнителните разпоредби на Данъчно-осигурителния процесуален кодекс.

5. „Оперативна печалба“ е брутната печалба, намалена с оперативните разходи. Оперативната печалба обичайно се представя като печалбата преди лихви и данъци.

6. „Оперативни разходи“ са разходите, които не са включени в себестойността на продажбите с изключение на разходите за лихви, разходите за данъци от печалбата и всички други разходи, които не са свързани с дейностите по придобиване, създаване или реализиране на съответните продукти. Оперативните разходи обичайно включват непроизводствени разходи като разходи за продажби, общи и административни разходи.

7. „Пазарен резултат“ е резултатът, който би бил постигнат, ако условията на контролираната сделка съответстват на принципа на независимите пазарни отношения.

8. „Продукт“ включва стоки, активи, енергия, пари, права и всяко друго прехвърлено имущество или предоставени услуги.

9. „Сделка“ е всяко установяване, осъществяване, изменение или прекратяване на търговски или финансови взаимоотношения между две или повече лица, независимо от правната му форма, валидност или основание, в резултат на което поне едно от лицата получава основателно очаквана или реална икономическа полза, за която при съпоставими обстоятелства независимо лице би било готово да плати възнаграждение или да предостави друга подходяща компенсация.

10. „Трудно за оценяване нематериално благо” е нематериално благо, включително права, за което към момента на неговото предоставяне или прехвърляне между свързани лица:

а) не съществуват надеждни съпоставими сделки, и

б) към момента на сключване на сделката, прогнозите за бъдещите парични потоци или доходи, които се очаква да бъдат получени от нематериалното благо, или допусканията

при оценяването на нематериалното благо, са много несигурни, поради което е трудно да се предвиди степента на крайния успех на нематериалното благо към момента на неговото прехвърляне или предоставяне.

11. „Уникален и ценен принос“ е принос, който:

а) не е съпоставим с приноса на независими страни при съпоставими обстоятелства, и

б) представлява ключов източник на реални или потенциални икономически ползи в стопанските операции.

12. „Управление на риска“ включва три елемента:

а) способността за вземане решения за поемане, прекратяване или отхвърляне на рискова възможност, заедно с фактическото изпълнение на тази функция за вземане на решения;

б) способността за вземане на решения дали и как да се реагира на рисковете, свързани с възможността, заедно с фактическото изпълнение на тази функция за вземане на решения;

в) способността за смекчаване на риска, т.е. способността за предприемане на мерки, които влияят върху резултатите от риска, заедно с фактическото изпълнение на такова смекчаване на риска.

13. „Финансов капацитет за поемане на риска“ означава достъп до финансиране за поемане или прекратяване поемането на риска, за заплащане на функциите по смекчаване на риска и за понасяне на последствията от риска, ако той се прояви.

§ 2. Правилата на тази наредба се прилагат в съответствие с препоръките и насоките на Ръководството по трансферно ценообразуване за мултинационални предприятия и данъчни администрации на Организацията за икономическо сътрудничество и развитие в най-актуалната му редакция.

ЗАКЛЮЧИТЕЛНИ РАЗПОРЕДБИ

§ 3. Тази наредба отменя Наредба № Н-9 от 2006 г. за реда и начините за прилагане на методите за определяне на пазарните цени (ДВ, бр. 70 от 2006 г.).

§ 4. Тази наредба се издава на основание § 1, т. 10 от допълнителните разпоредби на Данъчно-осигурителния процесуален кодекс.

§ 5. Тази наредба влиза в сила от 1 януари 2026 г.